

اجرای توافق راهبردی ۲۵ ساله تهران و پکن

دولت سید ابراهیم رئیسی از همان آغاز، تصمیم به ترمیم و توسعه رابطه با کشورهای حوزه آسیا بویژه دو بازیگر مهم این حوزه یعنی چین و روسیه گرفت و توانست در طول یک سال گذشته، این مناسبات را از رابطه‌ای مبتنی بر دوگانه دوستی و دشمنی به رابطه‌ای تبدیل کند که بر بسیاری از معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی تأثیرگذار بگذارد.

تأکید رئیسی در آغاز به کار دولت‌ش مبنی بر تقویت مناسبات با چین و روسیه در حقیقت ترسیم نقشه راهی برای سامان دادن به ایده «تعامل گسترده و سازنده» بود که هم گستردگی و هم سازنده بودن آن مدنظر است. ایده‌ای که در دولت پیشین چندان مورد اعتنا قرار نگرفت و حاصلی جز چند قرارداد کم‌بهره اقتصادی با این کشورها نداشت. دستگاه دیپلماسی دولت سیزدهم در حالی اداره امور را به دست گرفت که در حوزه روابط تهران با پکن و مسکو پرونده‌های نیمه‌کاره زیادی روی میز بود اما رئیسی ذیل برنامه‌هایی که برای تعمیق روابط با پکن تدارک دید، بیش از هر چیز در پی ارائه یک مدل واقع‌بینانه از رابطه برآمد. چه آنکه روند تحولاتی که در مسیر اجرای توافق هسته‌ای رخ داد و خروج یکجانبه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا از این توافق، از جمله بزنگاه‌های تاریخی بود که محل بروز دیپلماسی هدفمند دولت رئیسی قرار گرفت. اگرچه پایه‌های شکل‌گیری همکاری‌های راهبردی با کشورهای هدف، پیشتر در دستور کار مقام‌های دولت قرار گرفته بود اما حضور ترامپ در رأس سیاست خارجی آمریکا و خروج او از برجام و سیاست فشار حداکثری که در پیش گرفت، ایران را برآن داشت تا نگاهی راهبردی و بلندمدت و هم‌راستا با تحولات جهانی قدرت به منظور کاهش فشارها و اثرات منفی تحریم‌ها در پیش بگیرد. در امتداد عملی کردن همین هدف، رئیسی ورود به همکاری‌های سطح بالاتر با چین را کلید زد و در پیگیری این رویکرد با سایر کشورها مداومت به خرج داد.

توافق بالاخره اجرا شد

بدون تردید یکی از مهم‌ترین وجه همکاری تهران و پکن در روند مشارکت اقتصادی و سیاسی دو کشور تجلی پیدا کرده است. در این راستا پیمان مشارکت راهبردی ۲۵ ساله تهران و پکن که اجرای آن در دی ماه سال گذشته از سوی وزرای خارجه ایران و چین اعلام شد، گام مهمی بود که دو طرف بر مبنای آن تصمیم گرفتند، همکاری‌های دوجانبه را در قالب مشارکت راهبردی تداوم و ارتقا دهند. حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه

ایران در دهم دی ماه ۱۴۰۰ در سفری که به دعوت «وانگ یی» همتای چینی خود به پکن داشت، از اجرای این توافق راهبردی و جامع ۲۵ ساله دو کشور خبر داد. این چنین بود که جمهوری اسلامی که پیشتر در دولت پیشین همه توجه خود را معطوف به حیطه جغرافیایی خاصی کرده و همه توان دیپلماسی‌اش را در ایستگاه غرب به کار گرفته بود، در دولت سیزدهم با چین به عنوان یکی از بزرگ‌ترین قدرت‌های اقتصادی جهان وارد سطح تازه‌ای از همکاری‌ها شد. تغییری که جایگاه کشورمان را در سطوح دسته‌بندی شده همکاری‌های راهبردی چین که دومین قدرت اقتصادی جهان به شمار می‌آید، چند پله ارتقا داد و اجرای یک نقشه راه همکاری ۲۵ ساله را هدف قرار گرفت.

برد- برد به صورت واقعی

توافق راهبردی تهران و پکن یک برنامه جامع در بازه زمانی ۲۵ ساله را شامل می‌شود که با ابتنا بر احترام متقابل و منافع برد- برد در زمینه روابط دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی میان ایران و چین تنظیم شده است تا دو کشور همکاری نزدیک خود را در عرصه‌های تجاری، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، دفاعی و امنیتی مطابق بر یک نقشه راه و افق بلندمدت روابط در عرصه‌های مختلف برای تحقق مشارکت جامع راهبردی و ارتقای عملی به مرحله اجرا درآورند. توافقی که از همکاری‌های سیاسی و منطقه‌ای گرفته تا همکاری‌های اقتصادی از جمله مشارکت مؤثر ایران در ابتکار کمربند-راه طرف چینی، پیوند دادن ایران به زنجیره ارزش محور از طریق تکمیل زنجیره‌های مکمل فرآوری داخلی و تولید مشترک به منظور تأمین بازارهای داخلی دو کشور و کشورهای ثالث، همکاری در حوزه‌های نفت، صنعت و معدن و حوزه‌های مرتبط با انرژی، همکاری در زمینه‌های زیرساختی، ارتباطی (ریلی، جاده‌ای، بندری و هوایی)، مخابراتی، علمی- فناوری، آموزشی و سلامت، تسهیل همکاری‌های مالی- بانکی، گمرکی، مقررات‌زدایی و تسهیل همکاری‌ها در زمینه سرمایه‌گذاری و تأمین مالی پروژه‌ها و همکاری‌های اقتصادی را شامل می‌شود.

همکاری سیاسی قابل اتکا

ذیل شکل‌گیری چنین سطحی از همکاری‌هاست که اینک چین در روند مواجهه ایران و شرکای غربی‌اش برای اجرای توافق هسته‌ای به دلیل عدم پایبندی این کشورها به تعهداتشان، در کنار ایران قرار گرفته و با مواضع و اتهامات واهی آمریکا علیه ایران مشارکت نمی‌کند. در حقیقت دولت رئیسی توانست زیر سایه تغییرات شگرف در سیاست خود در قبال چین، شکل‌گیری رابطه ویژه‌ای را رقم زند تا این کشور در مسیر کمپین فشار حداکثری غرب، دوشادوش ایران حرکت کند. این واقعیت مقدمه‌ای بود که دولت سیزدهم در اعلام رویکرد جدید خود ضرورت بهبود و توسعه روابط شایسته دو کشور را یادآوری کند. چه آنکه علاوه بر همکاری‌های اقتصادی و تلاش برای گسترش مبادلات تجاری دوجانبه و چندجانبه، تعاملات سیاسی نیز بویژه در شرايطی که رویکرد ناعادلانه غرب و در رأس آنها آمریکا، مناسبات کشورهای حوزه آسیا را تهدید می‌کند و بر اهمیت همکاری‌های نزدیک درون منطقه‌ای می‌افزاید، در اهداف ایران از توسعه این روابط قرار دارد. در چنین فضایی است که امضا و پیگیری توافق یادشده، نشان می‌دهد